

VALKENIER CHARLES KRUYFHOOFT (Turnhout 1921 - 1995)

Jacques Van Impe

In recentere tijden kende België zijn laatste valkenier in burggraaf le Hardy de Beaulieu, die actief was tussen de jaren 1912 en 1927. Een ware doorbraak in de valkerij kwam er door Charles Kruyfhoofd en zijn vriend baron Jean de Vicq de Cumptich (1922 - 1994). Beiden zouden gedurende hun gehele leven de valkenjacht met animo beoefenen.

Als jongeling met een groot hart voor de natuur, was het de levenswens van Charles om valkenier te worden. Tijdens WO II vond hij nog juist de tijd om kennis te maken met de oude heer H. Vermeulen uit Weelde, die voordien een hulpvanger was onder Karel Mollen (1854-1935), zoon van de illustere en laatste beroepsvalkenier Adriaan Mollen (1816-1895), tevens stichter van het Nederlands Valkeniersverbond 'Adriaan Mollen' te Valkenswaard.

Zijn volgende stagemester was Paul-Louis Dupont (1904 - 1979) doctor in de wetenschappen, voormalige directeur van de dynamietpoederfabriek te Arendonk. Ornitholoog en geschoold in de valkerij in Engeland, stond deze open voor de opleiding van jonge kandidaten-valkeniers.

Charles joeg niet alleen met Slechtvalk (*Falco peregrinus* ssp. en *F. p. calidus*) maar ook met Havik (*Accipiter gentilis* ssp.), Sperwer (*A. nisus* ssp.), Smelleken (*Falco columbarius* ssp.) en Sakervalk (*F. cherrug* ssp.). Deze vogels joegen voornamelijk op Konijn (*Oryctolagus cuniculus*), Zwarte Kraai en Roek (*Corvus c. corone*, *C. frugilegus*), naast meeuwen (*Larus ridibundus* en *L. canus*). Hij richtte zijn valken af op meesterlijke wijze, zodat deze in staat waren moeilijke vluchten uit te voeren zoals 'Schepherding' en 'Ringing flights'. Met zijn Slechtvalk 'Kundry' verzamelde hij 284 prooien over drie seizoenen en een half.

Door zijn contacten met Duitse ornithologen en het uitvoeren van eigen kweekprogramma's was Charles actief betrokken, onder de leiding van J. Delvaux, bij de herinvoering van de Raaf (*Corvus corax*) in Wallonië (Delmotte en Delvaux, 1981).

In 1966 werd hij stichter en voorzitter van de eerste Belgische Valkeniersclub 'Maria van Bourgondië'. Deze naam werd gegeven naar aanleiding van de gedachtenis aan de gelijknamige Bourgondische hertogin (1457-1482) die verongelukte tijdens een valkenjacht te Wijnendale. Later is deze vereniging opgegaan in andere verenigingen, zoals in 'The International Association for Falconry and Conservation of Birds of Prey (IAF)' het geval was.

Charles Kruyfhoofd leidde drie valkeniers op die later bekendheid zouden verwerven: Gilles Lefosse, Patrick Morel en Christian de Coune. De laatste twee legaliseerden de valkerij in een wetgeving die als de beste kan worden beschouwd voor de hele wereld. Morel (2006, 2013) werd secretaris en later ere-secretaris van de IAF en de Coune president van deze vereniging gedurende de periode 1984 - 1998. Thans zijn in deze IAF valkeniers en verenigingen uit meer dan 40 landen vertegenwoordigd, waartoe ook De Belgische Vereniging van Vlaamse Valkeniers en Havikeniers (Hasselt, 1974) behoort.

Charles Kruyfhoofd was een internationaal bekend valkenier, die vele volgelingen kende, vooral in Nederland, Duitsland en de USA. Hij onderhield een briefwisseling met vele ornithologen en valkeniers uit binnen- en buitenland, zoals graaf Léon Lippens (1911-1986), de gebroeders Jean-François en Michel Terrasse (Parijs) en met de legendarische Russische ornitholoog en roofvogelkenner Georges P. Dement'ev (1898 -1969).

Literatuur.

Belis W.2022. Beknopte in de tijd bijgewerkte geschiedenis van de Belgische ornithologie: pp.17 –18.
Website: [geschiedenis_van_de_belgische_ornithologie_20220307.pdf](#)

Delmotte C. & Delvaux J. 1981. La reintroduction du Grand Corbeau (*Corvus corax corax* L.) en Belgique, première nidification en liberté. *Aves* 18, 3-4: 108 - 118.

Kruyfhoofd L. 2022. Persoonlijke mededelingen. Augustus 2022.

Lavanche F. 2005. A Brief History of Falconry. pp.8 - 9 In: 'Falconry, a World Heritage'. International Symposium. Abu Dhabi Emirate, 12-15 September 2005.

Morel P. 2006.Thoughts about Falconry. pp. 8 - 11 In: Newsletter in International Association for Falconry and Conservation of Birds of Prey.

Morel P. 2013. L'Art de la Fauconnerie. Ed. Crépin-Leblond, Chaumont. 443 pp.

van de Vlasakker W.-1997. In memoriam Charles Kruyfhoofd. Jaarboek Nederlands Valkeniersbond 'Adriaan Mollen' 1995-1996 en 1996-1997: 54 - 57.